

grondstof van het boek, de inhoud tot levende werkelijkheid is gebracht. Hij vereenzelvigd zich als het ware geheel met het kunstwerk om tot zijn artistieke appreciatie ervan te komen, en onderscheidt zich er daarna weer van om zijn eigen houding, zijn eigen waarheid er tegenover te bepalen.» Tot 1941 redigeerde hij mede het humanistisch-idealistische maandblad «De Stem».

Bij het kunstenaarsverzet tijdens de oorlog speelde hij een vooraanstaande rol. Zijn openlijk en ondubbelzinnig protest tegen de Kultuurkamer werd door de nazi's «gehonoreerd» met gevangenschap in Scheveningen en St.-Michielsgestel. Na de oorlog richtte hij het algemeen-kultureel en politiek maandblad «De Nieuwe Stem» op. Als kritikus en essayist heeft Donker zeer verdienstelijk werk verricht. Vooral zijn opstellen over poëzie behoren tot het beste van zijn generatie. Enkele titels: «Fausten en Faunen» (1930), «Ter Zake» (1932), «De schichtige Pegasus» (1932), «Hannibal over den Helicon» (1940), «Karaktertrekken der vaderlandse letterkunde» (1945), «De vrijheid van den dichter en de dichterlijke vrijheid» (1946), «Eva en de dichters» (1958).

A. Claessens

★ In aanwezigheid van talrijke autoriteiten op kultureel gebied organiseerde het «Internationaal Literair en Toneelagentschap» (Ilita) op 13 en 14 oktober j.l. in Gent een internationaal kongres over «De expansie van Zuidnederlandse literatuur in de wereld».

De werkzaamheden werden op de zaterdagmiddag ingezet met de installatie van een «technisch adviserende uitgeveringskommissie» van vlaamse en franstalige uitgevers uit België, waarbij een aantal technische kwesties besproken werden. Daarna kwamen twee uitgebreide vertalerskommissies bijeen, nl. één voor de Duitse en Slavische en één voor de Romaanse en Angelsaksische taalgebieden. Aanwezig waren prominente vertalers uit Amerika, Spanje, Duitsland, Oostenrijk, Polen, Noorwegen, Italië en Frankrijk. De samenwerkingsmogelijkheden tussen de vertalers en Ilita werden daarbij uitvoerig onderzocht. Een officiële ontvangst op de Internationale Boekenbeurs te Gent besloot de eerste kongresdag.

De bijeenkomst op zondagmorgen begon met spreekbeurten van Drs. Hugo Tomme en Peter Dietrich, resp. directeur en adjunct-directeur van Ilita, over de resultaten van de door Ilita ontplooidde activiteiten. Met recht konden zij vaststellen dat hun organisatie zich tot een centraal bureau heeft ontwikkeld ter koördinatie van alle activiteiten voor de verspreiding van het Zuidnederlandse boek over de wereld. Hierna was het de

beurt aan de vertaalster Mira Hinterkausen, verbonden aan radio Keulen, en de Oostenrijker Dr. Paul Wimmer, die wezen op de groeiende belangstelling voor het Vlaamse boek in het Duitse taalgebied: na de Engelse en Franse literatuur komt het op de Duitse taalmarkt op de derde plaats. De bekende Spaanse vertaler Lorda, die nog onlangs zes Vlaamse toneelstukken in Mexico deed verschijnen, handelde over de moeilijkheden (o.a. censuur) die hij ondervond, maar zag toch belangrijke toekomstmogelijkheden voor vertaling van Vlaams literair werk in het Spaans. De vergadering op zondagmiddag had een enigszins feestelijk karakter. Namens de Ilita-adviesraad begroette Dr. Jan Vercammen enkele «bevorderaars» van het Vlaamse boek in de wereld, speciaal mevr. Hedy Karp, Europees direktrice van een Amerikaans filmagentschap. Vervolgens gaf Mevrouw Dr. M. Baerlecken uit Keulen een zeer persoonlijk beeld van de Vlaamse literatuur in Duitsland. De zeer actieve leider van het Luikse Ilita-bureau F. Bovy bezag de mogelijkheden op de Franse markt en schetste de groeiende interesse van Parijse uitgevers voor de Zuidnederlandse literatuur. De feestrede werd gehouden door Prof. W. Thijs (Rijssel), voorzitter van de werkkommissie van buitenlandse neerlandisten, die verband legde tussen de activiteiten van de door hem geleide commissie en de Ilita-organisatie. Tot slot las Drs. H. Tomme de zeer belangrijke kongresresoluties voor, waaruit wij hier slechts een greep kunnen doen. Hierin wordt o.a. gevraagd om een gezonde subsidiepolitiek van de Belgische regering, steun aan vertalers voor het vervaardigen van proefvertalingen en resumés en de samenstelling van bloemlezingen met novellen en gedichten, de stichting van een Kultuurfonds, met officiële en partikuliere bijdragen en samenwerking tussen de Belgische en Nederlandse wereldomroep. In het laatste resolutiepunt wordt terecht gewezen op de noodzaak dat «in het Europa van morgen de Nederlandse stem van 17 miljoen mensen te horen (moet) zijn.» Maar juist met het oog hierop, zou het o.i. wenselijk zijn dat men in Noord en Zuid tot één grote vertalersorganisatie zou kunnen komen; concreter gezegd tot een samensmelting van het Amsterdamse Bureau voor vertalingen en Ilita. Primair dient o.i. gesteld te worden dat het niet gaat om de vertaling van het Noord- of Zuidnederlandse boek, maar van het Nederlandse boek. De traditionele misverstanden die er in het buitenland nog steeds bestaan over de Vlaamse en Nederlandse letterkunde, die slechts zelden, zelfs in taalkundig opzicht, als een eenheid gezien worden, zouden daardoor kunnen verdwijnen. Deze gedachte hebben wij in de Ilita-resoluties gemist. Onnodig vast te stellen dat dit niets afdoet aan onze grote erkentelijkheid voor het pionierswerk dat Ilita ten bate van de Nederlandse kultuur verricht.

F. Niessen